

การพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge

โรงพยาบาลยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

Development of a GREEN & CLEAN Hospital Challenge, An Operation Model of Yangsisurat Hospital, Mahasarakham Province.

(Received: November 10,2024 ; Revised: November 16,2024 ; Accepted: November 18,2024)

ธัญยามาศ เทพสาร¹, ภิรญา พินิจกลาง², จันทรเพ็ญ สว่างไสง², กาญจนา จันทะนุย์³

Thanyamas Tepsarn¹, Phiraya Pinisklang², Janphen Sawangthaisong², Kanjana Chanthanu³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge โรงพยาบาลยางสีสุราช ประเมินผลการพัฒนารูปแบบโดยรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยประยุกต์ตามแนวคิด Kemmis & Mc Taggart (1988) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) ลงมือปฏิบัติ (Action) 3) สังเกตผล (Observation) และ 4) การสะท้อนผล (Reflection) ร่วมกับแนวคิดการดำเนินการตามกลยุทธ์สำคัญของกระทรวงสาธารณสุข (PIRAB) กลุ่มตัวอย่างคือ คณะกรรมการพัฒนางานด้านสิ่งแวดล้อม บุคลากรเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลและผู้มารับบริการ จำนวน 92 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามและสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติ paired t-test วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation)

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge โรงพยาบาลยางสีสุราช คือ Y-A-N-G-H-O-S Model ประกอบด้วย 1) Yardstick & Yield : ยึดมาตรฐาน 2) Accountability : รับผิดชอบในหน้าที่ 3) Network : การมีเครือข่ายและทำงานเป็นทีม 4) Good Governance : ยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานที่ดี 5) Holistic Health : การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม 6) Objective : มีเป้าหมายที่ชัดเจน และ 7) successive : มีการพัฒนาขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินรูปแบบที่สร้างขึ้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้ การรับรู้บทบาท การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินงานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge โรงพยาบาลยางสีสุราช ประกอบด้วยหลัก 4 P ดังนี้ 1) Policy มีนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจน 2) Participation การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 3) Patients Focus มีผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางเป้าหมายในการพัฒนา และ 4) Personal Safety บุคลากรมีความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, สิ่งแวดล้อม, GREEN & CLEAN Hospital Challenge

Abstract

This study was action research. The purpose of this research was to study the development of the GREEN & CLEAN Hospital Challenge model at Yangsisurat Hospital, evaluating the results of the development of the model by applying the concept of Kemmis & Mc Taggart (1988), consisting of 4 main steps : 1) Planning, 2) Action, 3) Observation, and 4) Reflection. Staff in the hospital and visitors and the concept of implementing the key strategies of the Ministry of Public Health (PIRAB). A total of 92 people were selected for a specific sample. Data were collected by questionnaire and group discussion, quantitative data analysis by frequency, percentage, mean, and statistics, paired t-test analyzed qualitative data by content analysis, and verified the reliability of data triangulation .

¹ นักสาธารณสุขชำนาญการ โรงพยาบาลยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

² พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

³ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ โรงพยาบาลยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

The results of the study showed that the GREEN & CLEAN Hospital Challenge operating model The Y-A-N-G-H-O-S Model consists of 1) Yardstick & Yield: Adhere to standards, 2) Accountability: Responsible for duties, 3) Network: Coordinate and work as a team, 4) Good Governance: Adhere to good governance principles, 5) Holistic Health: Holistic health care, 6) Objective: Have clear goals, and 7) Successive: There is continuous development to drive the work. The results of the evaluation of the model created showed that the sample had a knowledge score. Perceptions of roles, participation, and satisfaction with operations increased statistically significantly. ($p < 0.05$) The factors for the success of developing the GREEN & CLEAN Hospital Challenge operating model at Yangsisurat Hospital consist of the following 4 P's: 1) Policy with a clear operational policy, 2) Participation of all sectors, 3) Patients Focus, with service recipients as the center of development goals, and 4) Personal Safety.

Keyword: Model Development, Environment, GREEN & CLEAN Hospital Challenge

บทนำ

กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (2560 - 2579) ด้านสาธารณสุขตามนโยบาย การปฏิรูปของประเทศไทยรัฐบาล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทย ด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ เป็นองค์กรหลักด้านสุขภาพที่รวมพลังสังคมเพื่อประชาชนสุขภาพดีมีนโยบายการปฏิบัติภายใต้ยุทธศาสตร์ความเป็นเลิศ ด้านส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเลิศ (PP&P Excellence) กำหนดให้มีการดำเนินงาน เพื่อดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล ภายใต้ GREEN & CLEAN Hospital เพื่อให้เกิดการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม ในโรงพยาบาลได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและเป็นมาตรฐานเดียวกัน นโยบายดังกล่าวส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องนำไปสู่การยกระดับมาตรฐาน GREEN & CLEAN Hospital สู่ GREEN & CLEAN Hospital Challenge ซึ่งเปิดโอกาสให้โรงพยาบาลที่สามารถพัฒนาได้ตามมาตรฐานแล้ว สามารถเลือกพัฒนาสู่ความเป็นเลิศเฉพาะด้าน และเกิดการบูรณาการแนวทางการดำเนินงานกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโรงพยาบาล ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น¹

มาตรฐาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge ประกอบด้วย 5 กิจกรรม GREEN ได้แก่ G:

Garbage คือ การจัดการมูลฝอย ทุกประเภท R: Restroom คือ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมสะอาดเพียงพอและปลอดภัย (HAS) และการจัดการสิ่งปฏิกูล E: Energy คือ การจัดการด้านพลังงานและทรัพยากร E: Environment คือ การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล N: Nutrition การจัดการสุขาภิบาลอาหาร และการจัดการน้ำบริโภคในโรงพยาบาล มีแบบประเมินตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital Challenge ทั้งหมด 15 ข้อ 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับมาตรฐาน (Standard) 2) ระดับดีเยี่ยม (Excellent) 3) ระดับท้าทาย (Challenge) สำหรับการพัฒนาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมผ่านเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม และมีการพัฒนาเพิ่มในระดับท้าทายตามประเด็นที่โรงพยาบาลให้ความสนใจ โดยปัจจุบันมีแนวทางการพัฒนาในระดับท้าทาย 4 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การพัฒนาโรงพยาบาลคาร์บอนต่ำและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Low Carbon and Climate Resilient Health Care) ด้านที่ 2 การจัดการบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงพยาบาล (ระดับดีขึ้นไป) ด้านที่ 3 การจัดการพลังงานในโรงพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ (Energy) และด้านที่ 4 การจัดการของเสียทางการแพทย์ในโรงพยาบาล (Medical Waste Management) การดำเนินกิจกรรม GREEN จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนในองค์กร โดย C-L-E-A-N ประกอบด้วย C:

Communication การสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจในนโยบายการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม L: Leader สร้างบทบาทนำเพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินงาน E: Effectiveness เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ A: Activity สร้างกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกอย่างมีส่วนร่วม N: Network ความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย¹

การดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge ของจังหวัดมหาสารคาม มีโรงพยาบาลเป้าหมายในการพัฒนาโรงพยาบาลจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน 13 แห่ง ผลการดำเนินงานปี 2565 พบว่า โรงพยาบาลผ่านการประเมินระดับท้าทาย 3 แห่ง ด้านการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงพยาบาล (ระดับดีขึ้น) คิดเป็นร้อยละ 23.08 ไม่ผ่านการประเมินระดับท้าทาย 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 76.92 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ส่งเสริมโรงพยาบาลในพื้นที่ให้ดำเนินการพัฒนาตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital Challenge เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศเฉพาะด้านและเกิดการบูรณาการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย²

โรงพยาบาลยางสีสุราช เป็นโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จึงให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงพยาบาลที่ไม่ก่อมลพิษและเอื้อต่อประชาชนผู้มารับบริการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการมีสุขภาพดี รวมถึงมีส่วนร่วมในการลดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ โดยการลดกระบวนการที่ก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกภายในโรงพยาบาล สร้างกระแสความตื่นตัวต่อการดำเนินกิจกรรม ลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้กับโรงพยาบาล สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากร และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจนนำไปสู่การเป็นต้นแบบ ขยายผลสู่ผู้รับบริการและสังคมไทย ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเลิศ (PP&P Excellence)

โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมาตรฐาน GREEN & CLEAN Hospital เพื่อลดความเสี่ยงต่อสุขภาพแก่ประชาชนผู้มารับบริการ ประชาชนโดยรอบ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โรงพยาบาลยางสีสุราชผ่านการประเมิน GREEN & CLEAN Hospital ระดับดี ในปี 2560 ผ่านระดับดีมาก PLUS ในปี 2662 เพื่อพัฒนาระดับมาตรฐาน GREEN & CLEAN Hospital (Plus) สู่ GREEN & CLEAN Hospital Challenge ในปีงบประมาณ 2566 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนา รูปแบบการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge โรงพยาบาลยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม เพื่อพัฒนาและยกระดับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลดีต่อการให้บริการของสถานบริการสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการพัฒนา รูปแบบการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge โรงพยาบาลยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge โรงพยาบาลยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีกระบวนการวิจัย โดยประยุกต์ตามแนวคิด Kemmis & Mc Taggart (1988) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) ลงมือปฏิบัติ (Action) 3) สังเกตผล (Observation) และ 4) การสะท้อนผล (Reflection)³ ร่วมกับแนวคิดการดำเนินการตามกลยุทธ์สำคัญของกระทรวงสาธารณสุข (PIRAB) ดังนี้ 1) P: Partnership สร้างความร่วมมือภาคีเครือข่ายในการพัฒนาระดับโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพนำร่อง ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมและผลักดันให้เกิด

กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน Best practices 2) I: Investment สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และการศึกษาค้นคว้าวิจัยแนวทางการดำเนินงานโรงพยาบาลคาร์บอนต่ำและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 3) R: Regulation & Law สนับสนุนให้เกิดการดำเนินการที่เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานวิชาการ ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบ GREEN & CLEAN Hospital อย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมและเป็นรูปธรรม 4) A: Advocate ส่งเสริมให้เกิดกลไกการบริหารจัดการเชิงนโยบายที่เข้มแข็งระดับกระทรวง รวมถึงกำกับ ติดตาม สนับสนุนการรับรองความสำเร็จให้กับโรงพยาบาลที่พัฒนาได้ตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital 5) B: Building capacity เสริมสร้างทักษะความเชี่ยวชาญ สนับสนุนองค์ความรู้ ด้านการจัดการอนามัย สิ่งแวดล้อมแก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับ² ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนมีนาคม 2565 ถึง เดือนมิถุนายน 2566 ระยะเวลา 1 ปี 3 เดือน ดำเนินการวิจัย 2 วงรอบ ซึ่งวงรอบที่ 1 ดำเนินการ ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2565 ถึง เดือนกันยายน 2565 และวงรอบที่ 2 ดำเนินการ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 ถึง เดือนมิถุนายน 2566 ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ โรงพยาบาลยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ จึงสามารถเข้าถึงข้อมูลและดำเนินกระบวนการวิจัยเป็นไปด้วยดี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครือข่ายในการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge โรงพยาบาลยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นตัวแทนเครือข่ายในการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge เลือกแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนางานด้านสิ่งแวดล้อม 32 คน บุคลากรเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล จำนวน 30 คนและผู้มารับบริการ จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 92 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเครื่องมือเพื่อการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

1. เครื่องมือเชิงปริมาณการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโรงพยาบาล GREEN & CLEAN Hospital Challenge ของโรงพยาบาลยางสีสุราช จำนวน 5 ชุด ดังนี้

1) แบบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย กิจกรรม GREEN ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน

2) แบบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาโรงพยาบาลคาร์บอนต่ำและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Low Carbon and Climate Resilient Health Care) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย กิจกรรมการพัฒนาทั้งหมด 3 กิจกรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน

3) แบบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม สำหรับโรงพยาบาล จำนวน 5 องค์ประกอบ 42 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน

4) แบบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Energy) จำนวน 8 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน

5) แบบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการของเสียทางการแพทย์ (Medical Waste Management) จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน

2. แบบสอบถามข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นโดย แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน

ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล การอบรมโครงการที่เกี่ยวข้องสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรงพยาบาล GREEN & CLEAN Hospital Challenge แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ข้อ 1-5 เป็นคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์ CLEAN ข้อ 6-20 เป็นคำถามเกี่ยวกับกิจกรรม GREEN รวม 20 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ ถูก หรือ ผิด เพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 3 การรับรู้บทบาทในการดำเนินงาน โรงพยาบาล GREEN & CLEAN Hospital Challenge จำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นการวัดประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โรงพยาบาล GREEN & CLEAN Hospital Challenge เป็นแบบสอบถามข้อมูลเชิงปริมาณ มีจำนวน 15 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นการวัดประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจในการดำเนินงาน โรงพยาบาล GREEN & CLEAN Hospital Challenge จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบการวัดประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับคือ มาก ปานกลาง น้อย

3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นที่ผู้วิจัย ต้องการความลึก ความสมบูรณ์และความชัดเจนของปัญหา การสนทนากลุ่มของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน

2) แบบสังเกตกระบวนการ เป็นการบันทึกที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยต่อผู้ร่วมวิจัยใน การมีส่วนร่วมกิจกรรมในระยะวางแผนและระยะสะท้อนผล ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรม การแสดง ความเห็นการเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา การเสนอแนะแนวทางการแก้ไข้ปัญหา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และหาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาโดยการหาค่า

ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) เท่ากับ 0.86 หลังจากนั้นปรับแก้ไข เนื้อหาตามข้อเสนอแนะ นำไปทดสอบ(Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ได้เท่ากับ 0.92 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้ ลักษณะทางประชากร ด้านความรู้ การรับรู้บทบาท การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงาน โรงพยาบาล GREEN & CLEAN Hospital Challenge

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) โดยการวิเคราะห์และแปลผลร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อสรุปเชื่อมโยงความสัมพันธ์และเหตุผลในประเด็นศึกษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำเสนอข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ paired t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จริยธรรมงานวิจัย

ได้ผ่านการอนุมัติรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลยางสีสุราช เลขที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2565

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยเชิงปฏิบัติการพบว่า เพศหญิง ร้อยละ 60.87 อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.35 สถานภาพสมรส ร้อยละ

70.65 ระดับการศึกษามากที่สุดคือจบระดับปริญญาตรี ร้อยละ 71.73 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.26 ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล และร้อยละ 68.4 ไม่เคยอบรมโครงการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล และเคยเป็นคณะกรรมการอื่นๆ ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหาร ฯ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพ HA คณะกรรมการควบคุมติดเชื้อในโรงพยาบาล และคณะกรรมการอนุรักษ์พลังงาน ร้อยละ 46.73 สรุปผลการดำเนินงาน โรงพยาบาล GREEN & CLEAN Hospital Challenge ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลอย่างสี่สุราช ภาคีเครือข่าย ประชาชนโดยรอบ รวมถึงผู้มารับบริการ เข้ามามีส่วนร่วมการในดำเนินแก้ไขปัญหาก็ทำให้เกิดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ในการจัดการมูลฝอยแก่บุคลากรทั้งในโรงพยาบาลและในชุมชน การจัดสรรตั้งงบประมาณปรับปรุงส่วนที่ได้มาตรฐาน การปรับปรุงระบบผลิตน้ำประปา การสร้างระบบน้ำ RO เกิดการใช้ นโยบายลดพลังงาน เช่น กำหนดเวลาในการ เปิด ปิด เครื่องปรับอากาศ การนำน้ำทิ้งที่ผ่านเกณฑ์มาใช้ ประโยชน์ จัดซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สอน และสาธิตกายบริหารขั้นต้นที่สามารถทำได้เองที่บ้าน โดยนักกายภาพ เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับโรงพยาบาลโดยการปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่างๆ เป็นการปลูกต้นไม้และผลไม้ ประจำถิ่น เช่น น้อยหน่า กล้วย มะม่วง มะไฟ และมีการทำนาปลูกข้าวในโรงพยาบาลและยังมีการอบรมและตรวจสุขภาพผู้ประกอบอาหาร ส่งตรวจคุณภาพอาหารของโรงพยาบาลอีกด้วย จากการดำเนินงานในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน โรงพยาบาล GREEN & CLEAN Hospital Challenge โรงพยาบาลอย่างสี่สุราช ได้พัฒนาคู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge (คู่มือการจัดการของเสียทางการแพทย์,คู่มือการจัดการระบบบำบัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล,คู่มือการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล,คู่มือการจัดการพลังงานและ

ทรัพยากร,คู่มือการจัดการสุขาภิบาลอาหารและน้ำ และคู่มือการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม) และเกิดกระบวนการพัฒนาขึ้น รวมทั้งสิ้น 12 ขั้นตอน

จากการถอดบทเรียน พบว่า คณะกรรมการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge “ไม่เคยได้รับการอบรมอย่างนี้มานานแล้ว อบรมวันนี้ทำให้มีความรู้ในเรื่องดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาต่อไป” เจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมได้เสนอความคิดเห็นว่า “การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่ผ่านมา ทำให้เราได้รับรู้ ปัญหา/อุปสรรค/จุดแข็ง/จุดอ่อน ซึ่งการแก้ไขหรือการพัฒนาต้องอาศัยการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง เราจึงจะเห็นปัญหาและสามารถทำการแก้ไขปรับปรุงได้ทันที ลดผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน และสิ่งแวดล้อม” เจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมได้เสนอความคิดเห็นว่า “การได้รับจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงห้องน้ำของผู้มารับบริการที่ชำรุด ได้รับการปรับปรุงตามมาตรฐานของ HAS” ผู้นำชุมชน “โรงพยาบาลมีการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเห็นได้ชัดกว่าแต่ก่อน สะอาด สวยงาม น่าใช้บริการ”ตัวแทนภาคประชาชน “โรงพยาบาลมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้ดีและปลอดภัย ไม่มีข้อร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมจากชุมชนโดยรอบ” คณะกรรมการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge “การร่วมมือของภาคีเครือข่าย ทำให้การประเมินตนเองของโรงพยาบาลอย่างสี่สุราชผ่านเกณฑ์การประเมิน และมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน”

2.ผลการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge โรงพยาบาลอย่างสี่สุราช จังหวัดมหาสารคาม

หลังการพัฒนากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับมากเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 12.5 เป็น ร้อยละ 100 เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของความรู้ก่อนและหลังการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge เท่ากับ 12.36 และ 17.84 ตามลำดับ เมื่อ

นำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value}<0.001$)

ก่อนการพัฒนา ส่วนใหญ่มีการรับรู้บทบาทระดับมาก ร้อยละ 18.75 และหลังการพัฒนามีบทบาทการดำเนินงานมากขึ้น โดยอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 84.38 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านบทบาท ก่อนและหลังการดำเนินงาน เท่ากับ 1.94 และ 2.57 ตามลำดับ เมื่อนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value}<0.001$)

ก่อนการพัฒนามีส่วนร่วมในระดับมาก ร้อยละ 34.78 หลังการพัฒนามีส่วนร่วมในระดับมากเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 86.96 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของการมีส่วนร่วมก่อนและหลัง เท่ากับ 1.84 และ 2.72 ตามลำดับ เมื่อนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value}<0.001$)

ก่อนการพัฒนามีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 35.0 และหลังการพัฒนาความพึงพอใจในระดับมากเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 86.67 โดยมีคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจ ก่อนและหลังการพัฒนาเท่ากับ 1.97 และ 2.78 ตามลำดับ เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value}<0.001$)

สิ่งที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ คือ คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge (6 ด้าน ได้แก่ คู่มือการจัดการของเสียทางการแพทย์, คู่มือการจัดการระบบบำบัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล, คู่มือการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล, คู่มือการจัดการพลังงานและทรัพยากร, คู่มือการจัดการสุขาภิบาลอาหารและน้ำ และคู่มือการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม) และเกิดรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานโรงพยาบาล GREEN & CLEAN Hospital Challenge ที่ เรีย ก ว่า Y-A-N-G-H-O-S Model ดังภาพที่ 2

Y-A-N-G-H-O-S MODEL

Y	= Yardstick & Yield : ยึดมาตรฐาน
A	= Accountability : รับผิดชอบในหน้าที่
N	= Network : การมีเครือข่ายและทำงานเป็นทีม
G	= Good Governance : ยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานที่ดี
H	= Holistic Health : การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม
O	= Objective : มีเป้าหมายที่ชัดเจน
S	= successive : มีการพัฒนาขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงาน Y-A-N-G-H-O-S Model

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาสู่มาตรฐาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge

จากกระบวนการพัฒนาโรงพยาบาล GREEN and CLEAN Hospital Challenge ของโรงพยาบาล

ยางสีสุราช จากการสังเคราะห์จะพบว่าปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาโรงพยาบาลเกิดความสำเร็จได้ ด้วยหลัก 4 P ดังนี้

1) P : Policy การมีนโยบายที่ชัดเจน จากผู้บริหารทำให้มีแนวทางในการทำงานที่ชัดเจน

2) P: Participation การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภาควิชาหรือฝ่ายให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานทั้งการวางแผนแบบมีส่วนร่วมมีความรู้สึกเป็นเจ้าของบุคลากรได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ ก่อเกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน

3) P: Patients Focus การยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ให้บริการดูญาติมิตร ให้ความสำคัญกับผู้ป่วยมาเป็นลำดับแรกในการดูแลรักษาผู้ป่วย ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี จะช่วยให้การพัฒนามีความต่อเนื่องและก้าวยั่งยืนไป

4) P: Personal Safety บุคลากรมีความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ไม่มีอันตรายที่ป้องกันได้ต่อบุคลากรในระหว่างขั้นตอนการทำงาน

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาแบบโรงพยาบาล GREEN and CLEAN Hospital Challenge โดยภาพรวมมีการพัฒนาที่ดีขึ้นในทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ การรับรู้บทบาทในการพัฒนา การมีส่วนร่วม และความพึงพอใจในการพัฒนา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศรียุทธน์ ธาณี และ เทอดศักดิ์ พรหมอารักษ์ ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบดำเนินงานโรงพยาบาล GREEN and CLEAN Hospital ของโรงพยาบาลน้ำขุ่น อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาหลังดำเนินการสูงกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$) ด้านความรู้ ความเข้าใจ การมีบทบาทในการพัฒนา การมีส่วนร่วม และความพึงพอใจในการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาหลังดำเนินการสูง

กว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} < 0.05$)⁴ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นริศรา นพคุณ และสุรพงษ์ ชูเดช (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital ของบุคลากรโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัย 4 ด้านได้แก่ ความรู้ในการดำเนินงานพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการในการดำเนินงานพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมและแรงจูงใจในการดำเนินงานพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม สามารถทำนายการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05⁵ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเกษศิริ เจือจันทิก ได้ศึกษาการประเมินผลการเสริมสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge แบบมีส่วนร่วม จังหวัดหนองคาย ผลการการศึกษา พบว่า ความเข้าใจในการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge แบบมีส่วนร่วม จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด⁶ จากการทำการวิจัย โดยประยุกต์ใช้แนวคิดกระบวนการพัฒนา PAOR Kemmis & Mc Taggart (1988) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) ลงมือปฏิบัติ (Action) 3) สังเกตผล (Observation) และ 4) การสะท้อนผล (Reflection)³ ร่วมกับแนวคิดการดำเนินการตามกลยุทธ์สำคัญของกระทรวงสาธารณสุข (PIRAB) พบว่าภายหลังการพัฒนามีค่าคะแนนเฉลี่ยในทุกด้านสูงกว่าก่อนการพัฒนา แต่ผู้วิจัยเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาของโรงพยาบาลยังต้องพัฒนาเพิ่มขึ้นในประเด็นของการเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้เพิ่มมากขึ้น ที่สำคัญคือ การกระตุ้นในบุคลากรในทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งต้องอาศัยแรงกระตุ้นจากหัวหน้า หรือคณะกรรมการบริหารของโรงพยาบาล และอาจจะต้องเพิ่มแรงจูงใจในการพัฒนางานในเขต

รับผิดชอบในแต่ละกลุ่มงาน แบ่งพื้นที่การพัฒนา และสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันการพัฒนาในโรงพยาบาล ให้รางวัลเพื่อเป็นแรงจูงใจ ในเกิดการพัฒนางานอย่างยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอำพรณ จันทโรกร และคณะ⁷ ได้ทำการศึกษากิจการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อน โดยหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลตติยภูมิ ภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมจะต้องมีขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาเกิดความสำเร็จ ซึ่ง ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนวางแผน ร่วมกันวางแผน จัดทีมแบ่งโซน การจัดทำแผนการบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยลดพลังงาน 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ จะต้องปลูกฝัง สร้างความตระหนัก จิตสำนึก ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สร้างโอกาสให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ประสพการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม และลงมือปฏิบัติการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ สุ่มสังเกต สุ่มตรวจไม่ให้อั่วหล่งหน้า ชื่นชมให้รางวัลตามผลสำเร็จของงาน เพื่อการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน และ 4) ขั้นตอนการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการทำงาน ปรับบทบาทหัวหน้า โดยกำกับดูแลใกล้ชิด เพื่อการเปลี่ยนแปลงการทำงานอย่างเป็นระบบ⁷ และจากการการศึกษาความสำเร็จในการพัฒนาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปกระบวนการพัฒนาและปัจจัยที่ส่งผลให้โรงพยาบาล GREEN & CLEAN Hospital Challenge พัฒนาเกิดความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย 1) Yardstick & Yield : ยึดมาตรฐาน 2) Accountability: รับผิดชอบต่อหน้าที่ 3) Network: การมีเครือข่ายและทำงานเป็นทีม 4) Good Governance : ยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานที่ดี 5) Holistic Health : การดูแลสุขภาพ แบบองค์รวม 6) Objective : มีเป้าหมายที่ชัดเจน และ 7) successive : มีการพัฒนาขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่องซึ่งรูปแบบการดำเนินงานนี้ เรียกว่า Y-A-N-G-H-O-S Model โดยสรุปกระบวนการที่ดำเนินการที่ช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาเกิดความสำเร็จได้ประกอบด้วยหลัก 4 P ดังนี้ 1) Policy การมีนโยบาย

ที่ชัดเจนจากผู้บริหารทำให้มีแนวทางในการทำงานที่ชัดเจน ผู้ปฏิบัติมีเข้มแข็งในการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน 2) Participation การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภาควิชาช่วยให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานทั้งการวางแผนแบบมีส่วนร่วมมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ บุคลากรได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ ก่อเกิดความภาคภูมิใจร่วมกันและ 3) Patients Focus การยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ให้บริการดูญาติมิตรให้ความสำคัญกับผู้ป่วยมาเป็นลำดับแรกในการดูแลรักษาผู้ป่วย ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี จะช่วยให้การพัฒนามีความต่อเนื่องและอาจจะส่งผลถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาของชุมชนเพิ่มมากขึ้น 4) Personal Safety บุคลากรมีความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ไม่มีอันตรายที่ป้องกันได้ต่อบุคลากรในระหว่างขั้นตอนการทำงาน สอดคล้องกับการศึกษาของศรีญรัตน์ ธานี และเทอดศักดิ์ พรหมอารักษ์⁴ พบว่า กระบวนการพัฒนาและปัจจัยที่ส่งผลให้โรงพยาบาล GREEN and CLEAN Hospital พัฒนาเกิดความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย การมีภาควิชาช่วยที่เข้มแข็ง มีกำหนดกิจกรรม แนวทางร่วมกันที่ชัดเจน มีการจัดการอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งเกิดจากการได้เป็นผู้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน เพื่อการมีสุขภาพที่ดีเป็นเป้าหมายหลัก ตลอดจนความเป็นเอกภาพในการทำหน้าที่ยอมรับรับผิดชอบ และมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งทำให้เกิดการขับเคลื่อนและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจการทำงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge สำหรับผู้ที่ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง สม่ำเสมอ โดยการมอบรางวัล การเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือประกาศยกย่องชมเชยถึงความสำเร็จในการทำงาน เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. ควรมีการพัฒนาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเพิ่มในระดับท้าทายตามประเด็นที่โรงพยาบาลให้ความสนใจและมีความพร้อม เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศเฉพาะด้านและเกิดการบูรณาการแนวทางการดำเนินงานกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโรงพยาบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลยางสีสุราช คณะกรรมการ ENV บุคลากรทุกท่าน รวมถึงกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตลอดจนคณาจารย์และผู้ให้คำปรึกษาที่ช่วยชี้แนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ และขอบคุณครอบครัวของข้าพเจ้าที่ให้งำลังใจและผลักดันให้ประสบความสำเร็จ

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2566). คู่มือแนวทางการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge (GCHC) สำหรับโรงพยาบาล. กรุงเทพฯ บริษัทมินนี่ จำกัด.
2. สำนักงานสาธารณสุขมหาสารคาม. (2565). เอกสารประกอบการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขและนิเทศงาน กรณีปกติ กระทรวงสาธารณสุข รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2565 สำนักงานสาธารณสุขมหาสารคาม. งานยุทธศาสตร์สุขภาพ กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม.
3. Kemmis, S. and McTaggart, R. (1988). The Action Research Planer. 3rd ed. Victoria, Australia: Deaken University Press.
4. ศรีบุญรัตน์ ธานี และ เทอดศักดิ์ พรหมอารักษ์. (2566). การพัฒนารูปแบบดำเนินงานโรงพยาบาล GREEN and CLEAN Hospital ของโรงพยาบาลน้ำขุ่น อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 12(1), 5-14.
5. นริศรา นพคุณ และ สุรพงษ์ ชูเดช. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนามีสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital ของบุคลากรโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 14(4), 12-23.
6. เกษศิริ เจือจันทิก. (2566). การประเมินผลการเสริมสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital Challenge แบบมีส่วนร่วม จังหวัดหนองคาย. วารสารอนามัยสิ่งแวดล้อม และสุขภาพชุมชน, 9(2), 668-675.
7. อำพรณ จันทโรกร และคณะ. (2560). การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อน โดยหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลตติยภูมิภาคใต้. วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์, 37(3), 121-133.